

DELIKATESSA TIL AGN

RÁVØRA | Samstundis sum gággan í føroyskum hugaheimi er við at flyta seg frá at vera agn til at vera ein delikatessa til útflutnings, økist fokus á hetta serstaka djórið.

UNA MATRAS
lívfrøðingur

Meðan føroyingar fyri tað mesta hava nýtt agngágguna við latínska navninum *Buccinum undatum* til at fáa toskin at bíta á húkin, er sama gágga at finna á fínum matar-seðlum á dýrum matstovum úti í heimi. Hetta er tó við at broytast, føroyingar eru byrjaðir at flyta út agngággu til matna, og hetta kann tí gerast ein nýggj vinnugrein. Men veiðan er framvegis púra óskipað.

Hóast nógv hevur verið roynt eftir agngággu við Føroyar, finnast eingi hagtøl yvir, hvussu nógv kemur upp á land. Veiðan er óskipað, tað vil siga, at einki verður skrivað niður, hvørki hvar ella hvussu nógv verður fiskað. Tí ber ikki til at siga nakað um, hvussu stovnurin er fyri, ella um royndirnar eftir gággu hava nakra ávirkan á stovnin.

Kanna gágguna

Ofta hevur verið sagt, at jú meira verður roynt, meira setir til. Ikki fyrr enn fyri fáum árum síðani hava fiskimenn lagt til merkis, at minni er at fáa av gággu á ávís-um støðum, og eru teir tí farnir longur út at seta. Men manglandi skrásetingin av hesi veiðu kann fara at vísa seg at vera sera óheppin. Eitt nú um gággan, sum er sera støðuføst, kann geva ábendingar um broytingar í havinum við Føroyar. Tí átti tað at verið eitt krav, at tey, sum taka gággu, eisini skráseta veiðuna.

Saman við eftirspurninginum eftir gággu úti í heimi, økist fokus á hetta serstaka djór, og Fiskirannsóknarstovan hevur fingið fleiri fyrispurningar um agngágguna. Saman við P/F Thor og starvsfeløgum í Íslandi varð søkt um pening til at fáa til vega lívfrøðiliga vitan um agngágguna við Føroyar og Ísland, har agngággan bert verður fiskað til matna. Hetta eydnaðist,

og peningur varð latin úr norrøna atlantssamstarvinum, NORA, til kanningararbeiði. Eisini hevur Eik latið pening til verkætlanina. Harafrat er samstarv fingið í lag við M/B Krista Maria og M/B Tóra, sum lata gággur úr Nólsoyarfirði til kanningina.

Kanningin umfatar lívfrøðina hjá agngággu. Kannað verður mil-lum annað, hvussu skjótt gággan veksur, hvussu gomul hon verður, og nær hon gýtir. Tvey øki eru vald út til kanningina, eitt á 40 metra dýpi í Nólsoyarfirði og eitt á 80 metra dýpi eystanfyrri.

Vegna vantandi føroyska fígging, støðga kanningarnar í summ-ar. Úrslitini verða klár seinni í ár.

Ein heilt annar spurningur er, um tørvur er á nýggjum, føroysk-um heiti, nú agngággan er við at flyta seg frá at vera agn á toskalínu til at vera ein útflutningsvøra til kræsnar gómar úti í heimi.

FAKTA |

Um gággulív

Agngággan hevur eitt sera virkið kynslív, sum tó er avmarkað til eitt ávíst tíðarskeið á árinum.

Tær parast fleiri ferðir og hava fleiri ymiskar partnerar. Kvenngággan goymir sáðið í sær, til umstøðurnar at gýta eru tær røttu. Avkomið hjá eini kvenngággu frá somu gýting hevur tískil ikki sama pápa. Tað er neyðugt, at rætti hitin er í sjónum, tá eggini verða gýtt. Eggini verða gýtt í hylki við fleiri eggum í hvørjum. Fleiri hylki verða klistrað saman, og hesin klumpurin verður kallaður ein lættisoppur. Hylkini í einum lættisoppi stava frá fleiri kvenngággu. Tað uttasta lagið av lættisoppinum eru tóm hylki, sum verða nýtt til at verja eggini. Lættisoppar kunnu verða rivnir leysir frá botninum og skolaðir upp á land.

Meðan eggini eru í hylkinum, mennast tey við tíðini til eina gággu. Nøkur búnast fyrr enn onnur. Tey, sum verða klakt fyrst, eta burtur av hinum eggunum, og soleiðis verður bert ein lítil partur í hvørjum hylki til eina nýggja gággu. Tá gággunar koma úr hylkinum, eru tær smáar gággur, sum líkjast tí vaksnu gágguni.